

2023

# ОЦЕНКА НА СОЦИАЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ТП"ДГС- ТРИГРАД"



ЮЦДП-ТП"ДГС-Триград"

Актуализирана

Март, 2023г.

**ОЦЕНКА**  
**НА СОЦИАЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ОТ**  
**ДЕЙНОСТТА НА ДГС ТРИГРАД през 2018 год.**

**СЪДЪРЖАНИЕ**

<b>СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.....</b>	<b>2</b>
<b>РЕЧНИК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ПОНЯТИЯ.....</b>	<b>3</b>
<b>1 ВЪВЕДЕНИЕ.....</b>	<b>4</b>
1.1 НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОУЧВАНЕТО, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ.....	4
1.2 ИЗПОЛЗВАН ПОДХОД И МЕТОДОЛОГИЯ.....	5
<b>2.РЕЗУЛТАТИ.....</b>	<b>6</b>
2.1 ОБЩА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РЕГИОНА.....	6
2.2 ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ.....	7
2.3 ОБХВАТ НА ДЕЙНОСТИТЕ И СФЕРИ НА СОЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ .....	7
2.3.1 ДОСТЪП ДО ГОРАТА И ГОРСКИТЕ РЕСУРСИ.....	7
2.3.2 ЗАЧИТАНЕ НА ДРУГИТЕ ФОРМИ НА СОБСТВЕНОСТ И ПОДКРЕПА ЗА НЕДЪРЖАВНИТЕ ГОРОВЛАДЕЛЦИ.....	8
2.3.3 ДОБИВ НА ДЪРВЕСИНА. ОСИГУРЯВАНЕ НА НУЖДТЕ НА МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ С ДЪРВА ЗА ОГРЕВ.....	9
2.3.4 ВЪЗПРОИЗВОДСТВО НА ГОРИТЕ.....	9
2.3.5. ВОДИ.....	9
2.3.6 ОПАЗВАНЕ НА ЕКОСИСТЕМИТЕ И БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ.....	10
2.3.7 ДОСТЪП И ПОЛЗВАНЕ НА НЕДЪРВЕСНИ ПРОДУКТИ.....	10
2.3.8 ЛОВ И СТОПАНИСВАНЕ НА ДИВЕЧА.....	11
2.3.9 РАЗВИТИЕ НА СПЕЦИФИЧНИ ФОРМИ НА ТУРИЗЪМ, СВЪРЗАНИ С ГОРАТА И ДЕЙНОСТТА НА ДГС ТРИГРАД.....	11
2.3.10 ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЪРВОДОБИВНИТЕ ФИРМИ.....	11
2.3.11 ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ СЪС СОБСТВЕНИЦИ НА ЧАСТНИ ГОРИ .....	11
2.3.12 БОРБА И ПРЕВЕНЦИЯ НА ПОЖАРИТЕ И РАЗЛИЧНИТЕ ФОРМИ НА БРАКОНИЕРСТВО.....	12

2.3.13 ПОДКРЕПА ЗА МЕСТНАТА ОБЩНОСТ – СЪВМЕСТНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ И ПРИРОДОЗАЩИТНИ ДЕЙНОСТИ, СЪДЕЙСТВИЕ ЗА ОРГАНИЗИРАНЕТО НА ТРАДИЦИОННИ СЪБИТИЯ, ПОДКРЕПА ЗА ПОДДРЪЖКАТА НА ВАЖНИ ЗА ОБЩНОСТТА СГРАДИ, ИНФРАСТРУКТУРА И ДР.....	12
2.4 ПРИНОС НА ДГС КЪМ МЕСТНОТО СОЦИАЛНО И ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ.....	12
2.5 ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ, ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРЯКА КОМУНИКАЦИЯ С МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ И ВЪВЛИЧАНЕ НА МЕСТНИТЕ ХОРА В ПРОЦЕСИТЕ ПО ПЛАНИРАНЕ НА ГОРСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ.....	12
2.6 КОМУНИКАЦИЯ МЕЖДУ ДГС И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ. ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ .....	13
2.7 МЕХАНИЗМИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ЕФЕКТИ.....	13
<b>3. АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНАТА ОЦЕНКА.....</b>	<b>14</b>
3.1 АКТУАЛИЗИРАНЕ НА СПИСЪКА НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ/ ЗАСЕГНАТИТЕ СТРАНИ.....	14
3.2 АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНАТА ОЦЕНКА.....	14

### СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

<b>ВиК</b>	Водоснабдяване и канализация
<b>ГВКС</b>	Гори с висока консервационна стойност
<b>ГФ</b>	Горски фонд
<b>ДГС</b>	Държавно горско стопанство
<b>ДЛС</b>	Държавно ловно стопанство
<b>ЗБР</b>	Закон за биологичното разнообразие
<b>ЗГ</b>	Закон за горите
<b>ИАГ</b>	Изпълнителна агенция по горите
<b>ЛРД</b>	Ловнорибарско дружество
<b>МВР</b>	Министерство на вътрешните работи
<b>МОСВ</b>	Министерство на околната среда и водите
<b>НПО</b>	Неправителствена организация
<b>НСИ</b>	Национален статистически институт
<b>ОПР</b>	Общински план за развитие
<b>ОСВ</b>	Оценка за социалното въздействие
<b>РДГ</b>	Регионална дирекция по горите
<b>РИОСВ</b>	Регионална инспекция по околната среда и водите
<b>ТП</b>	Териториално поделение
<b>ЮЦДП</b>	Южноцентрално държавно предприятие
<b>г.</b>	година

<b>кв. км.</b>	квадратни километра
<b>м</b>	метра
<b>м.</b>	месец
<b>м<sup>3</sup></b>	кубически метра
<b>н. в.</b>	надморска височина
<b>тел.</b>	телефон
<b>ха</b>	хектара
<b>WWF</b>	World Wildlife Fund (Световен фонд за дивата природа)

### РЕЧНИК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ПОНЯТИЯ

Заинтересована страна	Всяко лице или група лица, които проявяват интерес, или за които се знае, че имат интерес от дейността на ТП ДГС „Триград“ или към управляваната от стопанството територия. Интересът им може да бъде повлиян положително или отрицателно.
Засегната страна	Всяко лице или група лица, които са повлияни или потенциално биха били повлияни от дейността на ТП ДГС „Триград“ (напр. местни общности, работници, собственици на съседни имоти, местни предприемачи, организации оторизирани да представляват засегнатите страни и др.).
Дълбочинно интервю	Метод за събиране на информация, при който даден проблем се изследва обстойно, в дълбочина. Търсят се мнение, отношение, оценки. Провежда се с един човек, т. нар. респондент.
Групова дискусия	Метод за събиране на информация, при който се разговаря с няколко респондента едновременно. Търси се мнение, отношение, оценки. Дава повече информация от интервюто, тъй като могат да бъдат изразени различни гледни точки по даден проблем.

## **1. ВЪВЕДЕНИЕ**

### **1.1 НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОУЧВАНЕТО, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ**

Горите на ТП „ДГС-Триград“ от 2014 година са в процес на привеждане на управление на горите и земите от горския фонд с международно приетите принципи и критерии за Националния стандарт за отговорно управление на горите в България.

Целта на настоящата оценка е да идентифицира и обобщи въздействията, които дейността на ТП „ДГС-Триград“ оказва пряко върху местната общност, както и върху по-глобални въпроси, влияещи на социума, като екологичния баланс и здравето на горската екосистема.

За да се осъществи настоящия анализ е използвана информация от горскостопанския план на ТП „ДГС-Триград“ /утвърден през 2021г./, дейностите по управление, стопанисване и опазване в териториалния обхват на стопанството, както и информация от проведени анкети с представители на заинтересованите страни.

По време на проучването, всички заинтересовани лица от местната общност, както и представителите на местната власт и държавните контролни органи са информирани за процеса по сертификация на ТП „ДГС-Триград“, както и за основните принципи и критерии на Националния стандарт за отговорно управление на горите в България.

Оценката на социално въздействие дава кратък анализ на настоящата ситуация и насочва вниманието към теми и аспекти, върху които комуникацията с институциите и местната общност би следвало да се поддържа и подобрява.

След въвеждане на националния стандарт през 2017 година стопанството започна въвеждането на новите процедури и критерии, чрез прилагане на новите 10 принципа от Националния стандарт за отговорно управление на горите, а именно:

**ПРИНЦИП 1: ПРИЛАГАНЕ НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО** - спазва се националното законодателство, както и международните договори, конвенции и споразумения, които страната е подписала.

**ПРИНЦИП 2: ПРАВА НА РАБОТНИЦИТЕ И УСЛОВИЯ НА ТРУД** – поддържа се и/или се подобрява социалното и икономическото благосъстояние на работниците.

**ПРИНЦИП 3: ПРАВА НА КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ** (неприложим за България).

**ПРИНЦИП 4: ОБЩЕСТВЕНИ ОТНОШЕНИЯ** – осигуряване на принос за поддържането и насърчаването на социалното и икономическо благополучие на местните общности.

**ПРИНЦИП 5: ПОЛЗИ ОТ ГОРАТА** - горскостопанските дейности осигуряват ефективното използване на целия спектър от продукти и услуги от горите, с което се поддържа и подобрява дългосрочната икономическа стабилност и широк кръг от екологични и социални ползи.

**ПРИНЦИП 6: ЕКОЛОГИЧНИ СТОЙНОСТИ И ВЪЗДЕЙСТВИЯ** – осигурено е поддържане, опазване и/или възстановяване на екосистемните услуги и екологичните стойности и не се допускат отрицателни екологични въздействия.

**ПРИНЦИП 7: УПРАВЛЕНСКО ПЛАНИРАНЕ** – налице са и се прилагат Планиращи документи, служещи за насочване работата на персонала, информиране на засегнатите и заинтересованите страни и обосноваване на управленските решения.

**ПРИНЦИП 8: МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА** - извършва се мониторинг на напредъка за постигане на целите на управление, въздействията от горскостопанските дейности и състоянието на гората.

**ПРИНЦИП 9: ВИСОКИ КОНСЕРВАЦИОННИ СТОЙНОСТИ** – поддържат се и/или се подобряват високите консервационни стойности в горите.

**ПРИНЦИП 10: ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГОРСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ** – дейностите в обхвата на сертификация, са планирани и изпълнени в съгласие с икономическите, екологичните и социални политики на Организацията и в съответствие с Принципите и Критериите на Националния стандарт за отговорно управление на горите в България.

Социалният аспект е изключително важен и широко застъпен в изискванията на Националния стандарт за отговорно управление на горите. От ключово значение е добрата комуникация между всички заинтересовани страни, за да може стопанството да отговаря на международните критерии и стандарти в дългосрочен план. Добрата комуникация следва да се инициира, поощрява и поддържа от ръководството и служителите на ТП „ДГС Триград“. Тези предизвикателства са продиктувани от важноста на горите за цялото общество и преплитането на различни интереси изискващи активното въвличане и участие на всички заинтересовани страни в устойчивото управление на горските екосистеми и ресурси. В този смисъл изготвянето на оценка за социалното въздействие (ОСВ) от дейността на ТП „ДГС-Триград“ се определя като ключов момент за постигане на съответствие с международните принципи и критерии за отговорно управление на горите, поради което бе иницирано изготвянето на настоящия документ.

Целта на оценката е с помощта на местните общности и всички заинтересовани страни ТП „ДГС-Триград“ да идентифицира, обобщи и смекчи въздействията от дейностите на стопанството, които оказват негативно влияние върху местната общност, както и върху по-глобални въпроси, влияещи на социума, като екологичния баланс и здравето на горската екосистема. Конкретните задачи на оценката са:

- Да се идентифицират групите от обществото, които са пряко повлияни от дейността на ТП „ДГС-Триград“, както и другите заинтересовани страни.
- Да се проведат срещи/консултации с идентифицираните засегнати групи от дейността на ТП „ДГС-Триград“ по начин съобразен с културните им особености.
- Да се установят основните негативни социални, екологични и икономически въздействия от горскостопанските дейности на ТП „ДГС-Триград“ върху тези групи.
- Да се оцени достъпът до информация и възможностите за пряка комуникация с местното население и въвличане на местните хора в процесите по планиране на горскостопанските дейности.
- Да се посочат мерки за предотвратяване на негативните ефекти от дейността на ДГС, които са били идентифицирани;
- Да се предложи механизъм за редовен контакт със заинтересованите/засегнатите групи с цел да се наблюдава ефективността на посочените мерки.

## **1.2. ИЗПОЛЗВАН ПОДХОД И МЕТОДОЛОГИЯ**

За изпълнение на така формулираните цели и задачи бяха използвани методология и подход, базирани на:

- Преглед и анализ на налична информация и документи.
- Контакти и консултативни срещи със служители на ТП „ДГС-Триград“.
- Посещение на място, дълбочинни интервюта и групови дискусии с представители на местните заинтересовани страни.

Основните сфери на интерес на ОСВ са дефинирани съгласно Принципи и критерии за устойчиво управление на горите. Това наложи при провеждане на ОСВ да се използват основно качествени методи за събиране на информация:

- консултативни срещи;
- дълбочинни интервюта (чрез срещи и по телефона);
- групови дискусии;
- преглед на документи;
- наблюдение.

Целевите групи са дефинирани съобразно целите и задачите на ОСВ. Определянето им включва два етапа:

- а) предварителен етап на базата на експертна оценка и

б) прецизиране на групите след проведените разговори с ръководството на ДГС. Като цяло са включени следните основни целеви групи:

- ръководството и работещите в ТП „ДГС-Триград“;
  - представители на държавни институции имащи законови правомощия по осъществяването на контрол на ДГС и територията управлявана от ДГС;
  - представители на общинската администрация на общината, на чиято територия е разположено ДГС;
  - представители на местното население и горовладелци;
  - представители на местния бизнес, свързан с използването на горските ресурси;
  - представители на местни организации и асоциации.
- Преглед и вторичен анализ на предоставената документация – направен бе преглед на действащия Горскостопански план на ТП „ДГС-Триград“, Доклад „Гори с висока консервационна стойност на територията на ТП „ДГС-Триград“, Стандарта включващ международните принципи и критерии за стопанисване на горите, както и проекта на Национален стандарт за България.
- Комуникация с ръководството на ТП „ДГС-Триград“ – контактът бе осъществен по телефон и ел. поща с цел получаване на информация необходима за ОСВ, а в последствие бяха проведени и срещи със служители на ДГС.
- Провеждане на срещи и интервюта със засегнати/аинтересовани страни.
  - Изготвяне на доклад от ОСВ - Събраната информация бе обобщена и анализирана с оглед експертно установяване на всички дейности в техния пълен обем и интензивности тяхното позитивно и/или негативно въздействие и направата на оценка до колко ДГС подпомага/ограничава пряката комуникация с местното население и въвличане на местните хора в процесите по планиране на горскостопанските дейности. На тази основа са формулирани мерки за предотвратяване на негативните ефекти от дейността на ДГС и е предложен механизъм за редовен контакт със заинтересованите/засегнатите групи.

## **2. РЕЗУЛТАТИ.**

### **2.1 ОБЩА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РЕГИОНА**

ТП „ДГС-Триград“ е териториално поделение към Държавно предприятие „Южноцентрално държавно предприятие-Смолян“, създадено на основание Закона за горите през м.юни 2011г. със седалище и адрес на управление: с.Триград, общ.Девин, обл.Смолян.

ТП „ДГС-Триград“, съществува като самостоятелна административна единица от 1942 год. под името "Краевско горско стопанство" и първоначално е обхващало само територията на държавните гори които за първи път са били устроени същата година. По късно през 1946 год. след устройство на общинските гори на селата Гьоврен, Кестен, Жребово, Водни пад и Кожаре към територията му са причислени и общинските гори. През 1951 год. територията на "Краевско горско стопанство" е присъединена към съседното „Тешелско горско стопанство“. През 1964 год. е обособено отново като самостоятелно горско стопанство "Тешел", преименувано по късно в Държавно горско стопанство "Триград". С течение на годините въз основа на изменения в нормативната уредба на страната. площта на територията на стопанството е променяна. Днес територията на стопанството е разположена в средната част на Западните Родопи и се простира върху площ от 11 120,9 ха, която съвпада изцяло със землищните граници на селата: Триград, Кестен, Гьоврен и Жребово. Обхващаща най-южната част от водосбора на р.Въча, респективно водосбора на десния ѝ приток - р. Триградска, част от водосбора на Мугленска река и на Буйновска река - притоци на р. Въча. Стопанството граничи на север и североизток с ТП „ДЛС-Извора“-гр.Девин, на североизток и изток с ТП „ДГС-Смолян“, на юг с държавната граница с Република Гърция. а на запад с ТП „ДГС-Борино“.

В административно отношение, територията на стопанството е част от Смолянска област и се числи към Регионална дирекция по горите (РДГ) - гр.Смолян, но е самостоятелен стопански субект подчинен на Министъра на земеделието, респективно на Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по горите. Предметът на дейност на поделението е:

- изпълнение на горскостопанските планове за горските територии държавна собственост;
- изпълнение на ловностопанските планове в държавните ловни стопанства и в държавните горски стопанства;

- изпълнение на поддържащи и/или възстановителни дейности в горски територии -държавна собственост, предвидени в плановете за управление на защитени територии;
- организиране и провеждане на мероприятия по защита на горските територии държавна собственост;
- организиране и провеждане на противоерозионни мероприятия;
- поддържане разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях;
- организиране и възлагане на проектирането и строителството в горите и земите в горските територии - държавна собственост;
- създаване на нови гори върху земеделски територии;
- опазване на горските територии – държавна собственост;
- предоставяне и извършване на обществени услуги.

## **2.2 ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ**

Част от представителите на заинтересованите страни са анкетираны лично или по телефона, а други са подали писмени становища и попълнени въпросници към екипа на WWF България и в деловодството на ТП „ДГС-Триград“. За целта на настоящата оценка са идентифицирани следните заинтересовани страни:

При проучването бяха идентифицирани следните заинтересовани страни/групи:

### **1. ДЪРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ:**

- РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ-ГР.СМОЛЯН КЪМ ИАГ-СОФИЯ.
- РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ- ГР.СМОЛЯН.
- РАЙОННА СЛУЖБА „ПБЗН“ -ГР.ДЕВИН
- РАЙОННО УПРАВЛЕНИЕ НА МВР-ГР. ДЕВИН
- ОБЩИНСКА СЛУЖБА „ЗЕМЕДЕЛИЕ“
- ЛЕСОЗАЩИТНА СТАНЦИЯ-ГР.ПЛОВДИВ
- ГОРСКА СЕМЕКОНТРОЛНА СТАНЦИЯ-ГР.ПЛОВДИВ
- Вик – гр.Смолян
- БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ „Източно Беломорски Район“-гр.Пловдив

### **2. МЕСТНО НАСЕЛЕНИЕ:**

- ОБЩИНА ДЕВИН, ПРЕДСТАВЛЯВАНА ОТ ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ И МЕСТНИТЕ КМЕТСТВА
- ЖИТЕЛИ НА НАСЕЛЕНИ МЕСТА, ЧИИТО ЗЕМЛИЩА ПОПАДАТ В ОБХВАТА НА ТП „ДГС-ТРИГРАД“

### **3. БИЗНЕС:**

- ФИРМИ В СФЕРАТА НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО;

### **4. НЕПРАВИТЕЛСТВЕН СЕКТОР:**

- СЛР „ЛРД- ДЕВИН“ - ГР.ДЕВИН
- ЛОВНИ ДРУЖИНКИ

### **5. ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ БИЗНЕС, НПО И ДР.**

- ТД „Орфей-1970“ гр.Девин
- ТД „Зелена долина“ с.Гьоврен
- Сдружение „Здравец“ – с.Триград
- Сдружение „Бъдеще за Триград“ – с.Триград

СПИСЪКА Е НЕИЗЧЕРПАН И ЕЖЕГОДНО СЕ АКТУАЛИЗИРА.

## **2.3 ОБХВАТ НА ДЕЙНОСТИТЕ И СФЕРИ НА СОЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ**

### **2.3.1 ДОСТЪП ДО ГОРАТА И ГОРСКИТЕ РЕСУРСИ**

Съгласно разпоредбите на чл.144 Закона за горите достъпът до горските територии е свободен, на собствен риск, при спазване указанията на горската администрация и собственика в случая ТП „ДГС-Триград“. С разрешителен режим се разрешава достъпът до горски територии във връзка с провеждането на горскостопански и ловностопански дейности. Със заповед на Директора на РДГ – Смолян може временно (до три месеца) да се ограничи или да забрани достъпа до определена горска територия с цел опазването и защитата на горските територии и дивеча или в интерес на здравето и безопасността на гражданите.



Основните притеснения на представителите на местната власт са свързани с разрушаването на общинските пътища от машините на дърводобивните фирми, с преминаването на твърде натоварени тежкотоварни автомобили през населените места и с опасността да възникнат пожари на места в гората, до които горските пътища не са добре поддържани. Препоръчва се ТП „ДГС-Триград“ да съдейства като медиатор в договарянето на условията по преминаване на камионите на дърводобивните фирми по общински пътища, както и през населените места. Възможно е да се договорят минимални такси на кубик, които фирмите да плащат директно на кметовете на населените места, за да преминават през тяхна територия. Изключително важно е да се договори максималната допустима натовареност на камионите, които преминават през населените места, когато няма възможност да се ползва обходен път.

Ограничено е движението на товарни превозни средства и пътни превозни средства с животинска тяга освен за изпълнението на горскостопански дейности. От проведените интервюта със заинтересованите страни в т.ч. местните кметове, беше идентифициран 1/един/ случай на ограничаване на достъпа до горските територии извън предвидените по закон случаи на територията на ТП „ДГС-Триград“. След подадена жалба от страна на кмета на с.Триград и проведени след това срещи с кмета и представители на местното население и в предвид запазване на общински път „Триград-Балдаран“, както и част от инфраструктурата на с.Триград се ограничи преминаването на транспортни средства превозващи дървесина с над 13 куб.м. строителна дървесина.

### **2.3.2 ЗАЧИТАНЕ НА ДРУГИТЕ ФОРМИ НА СОБСТВЕНОСТ И ПОДКРЕПА ЗА НЕДЪРЖАВНИТЕ ГОРОВОЛАДЕЛЦИ**

Територията на ТП „ДГС-Триград“ по ГСП е 11 120,9 ха, от която:

- горска територия държавна частна собственост – 10216,8 ха;
- гори на физически лица – 90,4 ха;
- гори на юридически лица – 2,5 ха;
- държавни гори върху земеделски територии – 299,7 ха;
- общински гори върху земеделски територии – 499,5 ха;
- гори в/у земеделски територии на частни физически лица – 80,4 ха;
- гори в/у земеделски територии на частни юридически лица – 1,6 ха;

На този етап липсват съществени проблеми при взаимодействие със собствениците на недържавните гори. Ръководството ТП „ДГС-Триград“ не очаква значими противоречия и конфликти и в бъдеще. От община Девин отчитат добрата комуникация с ТП „ДГС-Триград“, при необходимост от уточняване на граници на имоти. Като потенциално проблематични могат да бъдат определени случаи, в които без знанието на собствениците се осъществява:

- преминаване на техника на ДГС и негови подизпълнители през недържавни територии;
- използване на недържавни имоти за разполагане на временни складове;
- използване на инфраструктура (пр. общински пътища).

За избягване на конфликтни ситуации, ТП „ДГС-Триград“ търси писмено разрешение на подобно ползване чрез подписване на споразумения със собствениците на имоти граничещи с горска територия, които имоти се използват за складове или преминаване при осъществяване на горскостопанските дейности. На територията на стопанството не са идентифицирани и случаи на разрушаване /нарушаване/ на обществена, частна инфраструктура в следствие движение на тежкотоварни камиони извършващи превоз на дървесина. Единствения проблем до сега е преминаването през общинския път „Триград-Балдаран“, за който имаше жалба от кмета на с.Триград, че при преминаването на товарни автомобили превозващи дървесина са нарушили неговата цялост. Веднага след жалбата се извърши съвместна проверка с представители на кметство с.Триград лично от кмета на с.Триград и служители на ТП „ДГС-Триград“ в лицето на Зам. Директора, Ст. Лесничей на съответния ГСУ и горски стражар на ОУ. При проверката се установи, че няма щети нанесени от дейността на ТП „ДГС-Триград“. Това е проблем често срещан в други стопанства и следва да бъдат взети мерки за избягването му в бъдеще.

### **2.3.3 ДОБИВ НА ДЪРВЕСИНА. ОСИГУРЯВАНЕ НА НУЖДИТЕ НА МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ С ДЪРВА ЗА ОГРЕВ**

ТП „ДГС-Триград“ ежегодно предоставя на местното население по 3600 м<sup>3</sup> пл. куб. м. дърва за огрев, както и по 100 м<sup>3</sup> строителна дървесина по предоставени списъци от кметствата на с.Триград, с.Гьоврен, с.Кестен и с.Жребево. Към настоящият момент в деловодството на стопанството не са постъпвали оплаквания от страна на местното население, относно осигуряването на дърва за огрев.

Едно от основните притеснения на представителите на местната власт и местните жители е свързано с количеството дърва за огрев, които се отпускат за местното население. В зависимост от продължителността на зимата се оказва, че количеството дърва за огрев, за които получава разрешително едно домакинство може да не са достатъчни (6-9 кубика се оказват недостатъчни, около 12 кубика са определени като добро количество). За старите хора и хората с увреждания е много по-трудно да се снабдяват с дърва от далечни райони и се очаква по-добра комуникация по отношение определянето на местата за добива за хората със специални нужди.

Като цяло количествата дърва за огрев, за които получават разрешително домакинствата, както и местата, от които хората могат да добиват дърва са сред най-често спряганите проблеми споделени от местните жители. Препоръчва се ДГС Триград да работи в посока тези проблеми да бъдат минимализирани, като разбира се е необходимо, предприетите мерки да не нарушават предвиденото в горскостопанския план и спазване на Националното законодателството.

### **2.3.4 ВЪЗПРОИЗВОДСТВО НА ГОРИТЕ**

За възпроизводство на горите на територията на ТП „ДГС-Триград“ се разчита изцяло на естественото възобновяване, с което са съобразени и прилаганите лесовъдски системи. Съгласно утвърдения горскостопански план на ТП „ДГС-Триград“ от 2021г., залесявания не са предвидени. На територията на стопанството няма разсадник.

Предвид липсата на площи за залесяване, лесокултурни дейности са ограничени до подпомагане на естственото възобновяване чрез извършване на сеч без материален добив. При анализа на тази сфера на дейност на ДГС не се констатира негативни въздействия, но следва да се има предвид, че залесяването винаги е било приемано като благородна мисия от обществото и като основно задължение за всяко горско стопанство. В този смисъл редуцирането на тази дейност е предпоставка за допълнително наслояване на мнението, че се „сече масово, а не се залесява“.

При всички случаи, ТП „ДГС-Триград“ трябва да предприеме целенасочени мерки за разясняване на ползите от естественото възобновяване и да даде гласност на залесителните мероприятия като цяло, макар че такива на територията на стопанството липсват.

Препоръчително е да се дава възможност на обществото да се запознава с видовете лесовъдски системи използвани на територията на стопанството и най-вече тези, които благоприятстват естественото възобновяване. Особено подходяща за целта е ежегодната среща със заинтересованите страни, както и осигурената до публичното пространство информация, качена на официалната интернет-страница на стопанството.

### **2.3.5. ВОДИ**

Съществуват притеснения свързани със сечите във вододайни зони и в близост до каптажи. Кметовете на населените места са особено чувствителни в това отношение и е необходимо комуникацията в това отношение да се подобри. С цел повишаване на доверието между заинтересованите страни е препоръчително кметовете да бъдат уведомявани и консултирани специално, когато е предвидена сеч във вододайна зона. Препоръчително е консултациите да се извършват в присъствието на местния ВиК специалист. В лесовъдските досиета изрично да се отбелязват изворите, каптажите, водохващанията и др., буферните зони в които няма да се извършва сеч и мерките, които трябва да се прилагат, с цел запазване на техните функции. Ако обстоятелствата позволяват, е препоръчително консултациите с кметовете и ВиК за предстоящи сечи във вододайни зони да се извършват още преди маркацията.

### **2.3.6 ОПАЗВАНЕ НА ЕКОСИСТЕМИТЕ И БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ**

По отношение на по-доброто опазване на екосистемите и биологичното разнообразие РИОСВ Смолян и анкетираните представители на научната и природозащитната общност дават следните препоръки:

- Надлежно маркиране и запазване на биотопните дървета на територията на стопанството, вкл. дървета върху, които и в близост, до които има редки видове гъби и тревна растителност.
- При маркиране на сечище в близост до вход на пещера, да се провежда консултация с експерт по пещерната фауна. При извеждане на сечи да не се струпват клонови и трупи пред входове на пещери.
- При откриване на вход на пещера (напр. в процеса на създаване на горски път) да бъдат сигнализирани РИОСВ, БАН и местните пещерни клубове.
- Да не се извеждат нови горски пътища паралелни на старите, вече съществуващи. Там където е възможно старите пътища да се отремонтират и да се ползват отново същите площи.
- При планирането на сечищата и сроковете за тяхното изпълнение, да се планират зони на спокойствието за дивите животни. Да не се извеждат сечи на много различни места в голям периметър. По-скоро сечищата да са концентрирани в отделни райони, които да се редуват, за да се оставят райони за спокойно отглеждане на малките и почивка на дивите животни.
- Да се ограничи достъпа на АТВ-та и мотори само до определени маршрути, за да се гарантира спокойствието на дивите животни.
- Да се ограничи подхранването на диви прасета с царевица, тъй като хранилките за дивите прасета се ползват и от мечките. Това скъсява дистанцията между човека и мечката и може да създаде проблеми.
- При открито ново леговище на мечка да се сигнализира задължително РИОСВ.
- Да се внимава местоположението на временните складове за дърва да не затрупват местообитанията на редки растителни видове и гъби.
- Да се следи по-строго за чистотата в районите на сечищата.
- Да не се допуска изтичане на масла и изоставяне на стара техника в горите.
- При извличането на дървесина (с животинска сила или с машини) да се следи да не се нарушават местообитанията на редки тревни видове и гъби.
- При извличането на дървесина и създаването на горски пътища да се следи да не се нарушават теченията и структурата на малките горски извори и басейни, които представляват жизненоважни екосистеми за земноводните и някои растения, а също са от значение и като места за водопой на дивите животни.

### **2.3.7 ДОСТЪП И ПОЛЗВАНЕ НА НЕДЪРВЕСНИ ПРОДУКТИ**

В района на Триград има един изкупвателен пункт за гъби и билки, което стимулира постоянно живеещите да събират гъби и билки. Според анкетираните, в „добри периоди“ гъбарите могат да изкарват по 50-60 лв, на ден. В района за лични нужди най-масово от местните жители се добиват жълт кантарион, мащерка, мента, риган, от горските плодове: горски ягоди, малини, къпини. В рамките на проучването не става ясно дали контролът върху добива на недървесни продукти е достатъчно ефективен. Не са изразени забележки и препоръки във връзка с комуникацията между горското стопанство и местните хора по въпросите, свързани с добива на недървесни продукти.

#### **Паша**

През годините не са забелязани съществуващи или потенциални негативни социални въздействия по отношение на пашата. От анкетираните жители на населените места в обхвата на стопанството става ясно, че все по-малко са хората, които отглеждат и имат едри и дребни преживни животни /крави, коне, овце/. Ежегодно директора на ТП „ДГС-Триград“ изпраща писмено предложение, съгласно което до края на м.февруари кмета на Община Девин издава Заповед за забрана на пашата на селскостопански животни в горски територии – държавна собственост (напр. новозалесени територии, млади насаждения и др.).

На желаещите да извършват паша в горски територии се издават разрешителни срещу заплащане на такса, определена със Заповед на министъра на земеделието.

### **2.3.8 ЛОВ И СТОПАНИСВАНЕ НА ДИВЕЧА**

Необходимо е да се направи по-обстоятелен анализ за въздействието от дейностите, произхождащи от договорите за дългосрочно ползване на дивечовъдните участъци (ДДУ „Аджиларска река“ и ДДУ „Шабаница“). Във връзка с дългосрочното ползване на ловните участъци, съществува напрежение основно в две насоки – ползване на пасищата и ползване на дивеча. Препоръчва се да се направи по-подробен анализ в дългосрочен план за това дали са налични достатъчно пасища за местните фермери и същевременно дали селскостопанските животни, ползвайки пасища в близост до горските комплекси не ощетяват и безпокоят дивеча.

Анкетираните са сериозно обезпокоени от забавянето на заповедта за забрана на риболова в началото на всяка година, което позволява унищожаването на почти целия рибен запас в района само за няколко седмици. Анкетираните препоръчват още по-сериозен контрол и превенция по отношение на браконьерския риболов.

### **2.3.9 РАЗВИТИЕ НА СПЕЦИФИЧНИ ФОРМИ НА ТУРИЗЪМ, СВЪРЗАНИ С ГОРАТА И ДЕЙНОСТТА НА ДГС ТРИГРАД**

По отношение на взаимодействието на ДГС Триград със заетите в туристическия бранш в района, оценката е много добра. Препоръчва се по-стриктен и регулярен контрол на сечищата в районите на маршрутите за езда и пешеходните туристически маршрути, за да се осигури и гарантира целогодишната им проходимост.

### **2.3.10 ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЪРВОДОБИВНИТЕ ФИРМИ**

Дърводобивните фирми, работещи в района на ДГС Триград оценяват положително работата на стопанството. Основните затруднения на фирмите произхождат от цените на добива, като собствениците на фирми считат, че те трябва да бъдат по-гъвкави и атрактивни. Собствениците на фирми биха срещали много по-малко затруднения ако цените на добива се обвържат с продажната цена на дървесината и с условията за добив. Някои терени са изключително тежки и представителите на този вид бизнес считат, че за да е действително рентабилна работата им, то цените трябва задължително да са съобразени с терените, както и с възрастовата структура на гората и качеството на дървесината в дадено сечище. Собствениците на фирми отбелязват, че в други близки стопанства на ДГС Триград цените на добива са малко по-добри, но дори малко подобрене е достатъчно, за да се гарантира устойчивост на бизнеса.

Дърводобивните фирми считат, че няма сериозни конфликтни точки, свързани с ползването на гората в района на ДГС Триград. Те оценяват комуникацията с ръководството на стопанството като „добра“.

Собствениците на фирми считат, че разрешителните за достъп до горски територии са само формалност, която създава условия да бъдат глобявани докато просто се опитват да си вършат работата. Анкетираните считат, че конкретно в това отношение със служителите на ДГС Триград е възможно диалогът да бъде подобрен.

Очаква се по-голяма толерантност и разбиране от юриста на ДГС Триград по отношение на документацията свързана с машините за добив и извоз.

Фирмите в голяма степен са наясно с изискванията на националното законодателство по отношение на безопасността на труда и тенденцията и желанието им е да покрият необходимите изисквания.

По отношение на работата с дърводобивните фирми анализът показва, че е необходим по-задълбочен диалог и по-строг контрол от страна на ДГС Триград, който да гарантира, че всички работници на терен са с необходимото облекло и лични предпазни средства, че са инструктирани, че имат договори, и че фирмите имат валидни оценки на риска.

### **2.3.11 ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ СЪС СОБСТВЕНИЦИ НА ЧАСТНИ ГОРИ**

Изключително важно е да се поддържа добрия диалог със собствениците на частни гори, когато се налага преминаването на техника през техни терени. Препоръчва се да се сключват писмени договори между фирмата/стопанството и частния собственик, когато се налага преминаване на техника през негов терен.

### **2.3.12 БОРБА И ПРЕВЕНЦИЯ НА ПОЖАРИТЕ И РАЗЛИЧНИТЕ ФОРМИ НА БРАКОНИЕРСТВО**

Няма забележки по отношение на контрола на браконьерството и дейностите в случай на пожар и превенция от пожари. С цел по-добра превенция от пожари, се препоръчва да се поддържат горските пътища към по-уязвимите и рискови райони в гората, макар да няма предвидени сечи точно в тези отдели. Изградената добра комуникация в това отношение с РС"ПБЗН"-гр.Девин и Гранична полиция спомага както за поддържането на горските пътища, така и за участието в съвместни проверки.

### **2.3.13 ПОДКРЕПА ЗА МЕСТНАТА ОБЩНОСТ – СЪВМЕСТНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ И ПРИРОДОЗАЩИТНИ ДЕЙНОСТИ, СЪДЕЙСТВИЕ ЗА ОРГАНИЗИРАНЕТО НА ТРАДИЦИОННИ СЪБИТИЯ, ПОДКРЕПА ЗА ПОДДРЪЖКАТА НА ВАЖНИ ЗА ОБЩНОСТТА СГРАДИ, ИНФРАСТРУКТУРА И ДР.**

С цел подобряване и поддържане на комуникацията и повишаване на доверието между ДГС Триград и местната общност се препоръчва да се провеждат повече съвместни инициативи – подкрепа за местни празници и обичаи, иноваторски инициативи за подобряване живота на хората и облика на района, инициативи, свързани с деца и младежи, инициативи за подобряване на възможностите за развитие на туризма и др. По традиция стопанството ежегодно инициира провеждането на различни инициативи, мероприятия и програми по повод „Седмицата на гората“ / срещи с ученици в училищата с цел приучаване и възпитание на младите хора към грижа и отношение към гората, запознаване с основните горски обитатели, и растителни видове в района; среща с кметовете по населени места в териториалния обхват на ТП „ДГС-Триград“ и дискусии за предприемане на превантивни действия с цел недопускане възникването на горски пожари през предстоящия пожароопасен сезон; почистване и др./

### **2.4 ПРИНОС НА ДГС КЪМ МЕСТНОТО СОЦИАЛНО И ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ**

Участието в местни инициативи и осигуряването на подкрепа за местната общност под различни форми е важен инструмент за поддържане на комуникацията и повишаване на доверието между ТП „ДГС-Триград“ и местната общност. Съществен проблем произтича от изискването на законодателството, изразходването на средства от страна на стопанството, да става чрез открити процедури и така, дори да има желание у ръководството, възможността за финансиране на подобни инициативи е лимитирана. В този смисъл ТП „ДГС-Триград“ вижда своят принос към местното развитие в следните направления:

- Предоставяне на дървен строителен материал и дърва за огрев за битови нужди (за закупуване по ценоразпис), информиране на обществеността за извършваните дейности, предоставяне на консултации на граждани и други държавни институции по лесовъдски въпроси и текущи законодателни промени в сферата на горското стопанство.
- Добив на дърва за огрев по заплатена тарифа такса на корен
- Провеждане на производствени практики с ученици от Профилираните гимназии, както и студенти от Лесотехническия университет-гр.София.

### **2.5 ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ, ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРЯКА КОМУНИКАЦИЯ С МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ И ВЪВЛИЧАНЕ НА МЕСТНИТЕ ХОРА В ПРОЦЕСИТЕ ПО ПЛАНИРАНЕ НА ГОРСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ**

По отношение на работата с местната власт анализът показва, че е необходимо да се подобри комуникацията и нивото на информираност на представителите на местната власт по отношение на планираните сечи през годината. За целта се препоръчва ежегодна среща с кметовете на селата в обхвата на ДГС Триград и кмета на Община Девин, на които срещи да бъдат представени планираните горскостопански мероприятия по отдели, както и планирането на сечите във времето. Необходимо е на местните хора да се даде възможност да заявят своите притеснения и претенции, да се проведе диалог и да се стигне до консенсусни решения, преди извършването на сечите да стартира.

Като цяло представителите на местната общност оценяват изключително високо мениджърските подходи на ръководството на стопанството и работата на екипа на стопанството като колектив. Високо оценена е също комуникативността и стремежа за конструктивно взаимодействие, демонстрирани от ръководството на стопанството.

## **2.6 КОМУНИКАЦИЯ МЕЖДУ ДГС И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ. ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ.**

По всеобщо мнение комуникацията между заинтересованите страни и ДГС е на добро ниво. Особено положителни в своите оценки в това отношение са представителите на институциите и общинските администрации. В РДГ-гр.Смолян, като контролна институция, не са постъпвали оплаквания от местните хора заради отношението на служителите на стопанството. Кмета и местните наместници от своя страна биха били по-доволни ако получават съвременна информация за дейности извършвани в тяхното землище (пр. да бъдат уведомявани за обектите за дърводобив). При все това, част от интервюираните считат, че горските стопанства като цяло, в т.ч. ТП „ДГС-Триград“, не са достатъчно активни и не търсят взаимодействие и комуникация със заинтересованите освен по темите установени от закона. Така например важни въпроси като опасност и превенция от/срещу пожари, опазване на дивеча и биоразнообразието, поведение в горите и други остават недобре застъпени в стратегията на ТП „ДГС-Триград“. Допълнителни усилия могат да бъдат отделени и във връзките с НПО сектора, сътрудничеството с който може да повиши не само имиджа на стопанството, а да доведе и до изпълнение на полезни съвместни проекти. Не са констатирани и съществени проблеми с достъпа до информация. Горскостопанският план, като основен документ за стопанството е публичен и няма случаи на отказ от страна на ДГС по постъпили искания по Закона за обществен достъп до информация.

## **2.7 МЕХАНИЗМИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ЕФЕКТИ**

За преодоляване на индентифицираните и потенциалните негативни социални въздействия от дейността на ТП „ДГС-Триград“ се предвижда прилагането на следните механизми:

- Механизъм за провеждане на текущи консултации със засегнатите/заинтересованите страни

Провеждането на редовни консултации със засегнатите/заинтересованите страни е от ключово значение за преодоляване на негативните социални въздействия от дейността на ТП „ДГС-Триград“.

### **Механизъм за разрешаване на спорове**

Спор е всеки израз на неудовлетворение от страна на човек или организация, представен като оплакване към горското стопанство по отношение на дейността му и/или съблюдаването на правилата Националния стандарт за отговорно управление на горите, и по което се очаква отговор. В ТП „ДГС-Триград“ са разработени и въведени съвкупност от стъпки (процедури) за получаване, регистриране, обработка, проучване и отговор на оплаквания и сигнали, както и за осигуряване на справедливи компенсации в случаите на щети върху собственост и/или човек по отношение на:

- собствеността на горите и земите, правото на ползване или предоставянето на концесии;
- нанесени щети върху собственост на горските работници, случаите на професионални заболявания и трудови злоупотреки при работа за горското стопанство;
- въздействието на горскостопанските дейности върху местните общности или околната среда.

**Процедурата за разрешаване на спорове** се разработва с участието на заинтересованите страни като процесът се документира. Осигуряване на публичност на ключови документи Във връзка със горската сертификация, ДГС следва да предприеме стъпки по осигуряването на публичност чрез своята уеб страница на:

- процедурите за разрешаване на спорове със засегнати и заинтересовани страни, за подаване на оплаквания и сигнали;
- ангажиментите за недопускане на корупция в т.ч. задължението да не се предлагат или приемат каквито и да било парични или друг тип подкупи;
- писмените документи, отразяващи дългосрочната ангажираност на горското стопанство към принципите и критериите на Националния стандарт за отговорно управление на горите и свързаните политики и стандарти;
- начините, по които местните общности могат да участват в процеса по планиране на горскостопанските дейности и обекти;
- изготвената Оценка за социалното въздействие от дейността;
- резюме на целите на управление;
- резюме от горскостопанския план (в т.ч. обзорна/тематични карта на горското стопанство) – предоставя се за безплатно ползване с изключение на конфиденциалната информация;

- резюме на резултатите от провеждания мониторинг (с изключение на конфиденциалната информация).

### **Подобряване на информираността на заинтересованите страни относно горската сертификация**

По време на срещите стана ясно, че не всички заинтересовани страни са достатъчно информирани и наясно с горската сертификация. Това налага работата на стопанството да бъде насочена към разясняване на процеса на сертификация – цели и задачи, процедури, продължителност и др. както и на конкретните изисквания на Националния стандарт за отговорно управление на горите в България, имащи отношение към съответната заинтересована страна. Усилията на стопанството трябва да бъдат насочени към привличане на по-широк кръг от участници в ежегодната среща, като се постави основен акцент върху конкретни, лесно разбираеми и оценени ползи както за местното население, така и за всички заинтересовани страни.

## **3. АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНАТА ОЦЕНКА**

### **3.1 АКТУАЛИЗИРАНЕ НА СПИСЪКА НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ/ ЗАСЕГНАТИТЕ СТРАНИ**

Списъкът на заинтересованите/ засегнатите страни от дейността на ТП „ДГС-Триград“ страни се актуализира текущо. При идентифициране на нови заинтересовани страни се определят сферите на социално въздействие, негативните ефекти от конкретни дейности на стопанството и се предписват мерки за неутрализирането/смекчаването им.

### **3.2 АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНАТА ОЦЕНКА**

Оценката за социалното въздействие от дейността на ТП ДГС „Триград“ се актуализира на всеки 5 години, както и в случаи на съществена промяна в социално-икономическата обстановка в страната/района.



**Директор на  
ТП "ДГС-Триград": П\***

**инж.Пламен МАЛКОВСКИ**

\*Подписът е заличен съгласно Регламент (ЕС) 2016/679.